

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Tit. XXII. [i.e. XXIII.] De officio Coadiutoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

habent idem, sed diversum ab Episcopo consistorium, 2. & ibi Gloss. & Panormit. De rescript. in Clement. recte ab eo ad Episcopi consistorium provocatio fit, cap.

DE OFFICIO COADJUTORIS.

TITULUS XXIII.

§. 1. Coadjutor quis dicatur.

Coadjutor is dicitur, qui alteri in subsidium adiungitur, explendi officii causa: illeque interdum Episcopo datur, interdum aliis Clericis.

§. 2. *Quibus ex causis, & qua forma Episcopo & aliis Superioribus Coadjutor datur.*

Episcopo ex his causis, & hanc formam Coadjutor datur, ex Constitutione Bonifacii VIII quam hic integram adscribam: Pastoralis, inquit, officii debitum exequentes, declaramus atque statuimus, Coadjutorum Episcoporum & Superiorum Prælatorum dationem intelligendam esse de causis maioribus, & referendam ad Sedem Apostolicam, ac ab ea (consuetudine non obstante contrariâ) tantummodo postulandam. Verum ne hoc prætextu Ecclesiæ (existentes præcipue in remotis) dispendia patiantur: nos earum in hac parte indemnitatibus præcavere volentes, hac generali constitutione sancimus; ut Episcopus senio aut valetudine corporali gravatus, vel etiam alias adeo impeditus perpetuo, ut officium suum nequeat exercere, possit, de sui consilio & assensu Capituli, vel majoris partis ipsius, unum vel duos auctoritate Apostolicâ Coadjutores assumere ad dictum officium exequendum. Si vero Episcopus demens fuerit, & quid velit aut nolit exprimere nesciat, vel non possit, tunc ejus Capitulum, vel duo ipsius partes, eadem auctoritate unum vel duos Coadjutores assumat idoneos, qui ejus officium exequantur. Si autem Episcopus senio aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis, & Coadjutorem assumere vel habere noluerit, licet à Capitulo requisitus, proprio se illius non indigere suffragio forsitan asserendo, tunc nihil per Capitulum innovetur, sed hoc casu & etiam proximo, idem Capitulum Episcopi & Ecclesiæ suæ conditionem & statum ac facti circumstantias universas, quam citò poterit, explicitè referat ad notitiam

dictæ Sedis, recepturi humiliter & efficaciter impleturi, quod super hoc per Sedem ipsam contigerit ordinari. Præsentibus quoque adjicimus sanctioni, ut Coadjutores hujusmodi de proventibus Prælatorum, in quorum assumuntur auxilium, sumptus recipiant moderatos, ab alienatione qualibet de bonis Ecclesiasticis Prælatorum ipsorum vel Ecclesiarum suarum quomolibet facienda penitus abstinentes, rationem non solum in districto examine, sed & Prælati iisdem (si sanæ mentis extiterint) ac Capitulis eorumdem seu etiam ipsorum Prælatorum successoribus (si hoc ante non fecerint) plenariam reddituri. Ceterum quod de Episcopis præmittitur, ad superiores etiam Prælatos esse volumus & intelligimus referendum, *text. in cap. unico De Clerico agrot. lib. 6.*

§. 3. *De Coadjutore inferiorum Clericorum.*

Aliis vero inferioribus Clericis Coadjutor adjungitur, ubi & hi morbo impediti, muneri suo superesse non possunt, ut in Rectore Ecclesiæ leprâ, & in Archidiacono paralyti laborantibus à SS. Pontificibus rescriptum est, *in cap. 3. & in cap. fin. Ext. De Clerico agrot. vide Panorm. latius add. cap. fin. Ext. De Clerico agrot. vide Panorm. latius add. cap. fin. Nec enim morbo implicitos moveri loco convenit, can. Pontifices vii. quasi i. ne afflicti (quod dici solet) addatur afflictio, cap. Ex parte 3. Ext. De Clerico agrot. can. Cum percussio vii. quasi. l. Divus D. De offic. prasid.*

§. 4. *De Coadjutore cum futura successione.*

Nullus vero Coadjutor cujuscumque generis, cum futura successione dari potest, *Concil. Trid. sess. 23. cap. 7. de reformat. ne inducatur votum capiendæ mortis alienæ. contra juris utriusque regulas, in cap. 2. Ext. De concess. præb. in l. fin. Cod. De pact. præterquam si Ecclesiæ Cathedralis sive Monasterii urgens necessitas, aut evidens utilitas postulaverit, Prælato dari Coadjutorem; qui tamen non aliter cum futura successione dabitur, quam causa prius à Summo Pontifice diligenter cogi-*

cognitâ, & concurrentibus in illo qualitatibus, quæ à jure & decretis Concilii Tridentini, in Episcopo & Prælo requiruntur; alioqui concess-

io Coadjutoris surreptitia censetur, Concil. Trident. d. c. 7.

DE OFFICIO CAPITULI, SEDE VACANTE, ET DE ADMINISTRATORE
ET OECONOMO.

TITULUS XXIV.

§. 1. Mortuo vel capto Episcopo succedit interea Capitulum.

Quia verò Episcopo ab hac luce substracto, non statim illi alius sufficitur; ideo nec mora hæc damnosa sit Ecclesiæ vacanti, constitutum est à SS. Canonibus, uti interea administratio tam spiritualium quàm temporalium rerum penes Capitulum sit ejusdem Ecclesiæ, cap. 3. De suppl. negl. pralat. in 6. ibi, ac si sedes per mortem, cap. Cum olim 14, Ext. De major. & obed. c. 1, d. tit. in 6. Idem obtinet, ubi Episcopus à Paganis vel Schismaticis captus & nondum Ecclesiæ suæ restitutus est: nisi hæc de re consultus S. Pontifex aliter censuerit, d. cap. 3. c. Is cui 42, De elect. in 6.

§. 2. In qua non succedat Capitulum.

Hinc tamen excipiuntur beneficia Ecclesiastica, quæ ad Episcopi collationem pertinent; nam hæc successori Episcopo reservantur, ab eodem conferenda, cap. 2. Ext. De sede vacante, cap. fin. in fine De suppl. negl. in 6. juncto cap. unico De sede vacante in 6. Item quæ sunt Ordinis Episcopalis, puta, ordinare Clericos, consecrare Ecclesias, & similia; quæ neque per Capitulum, sed per vicinos Episcopos expleri debent, c. Is cui 42. in fine De elect. in 6. Glof. ad d. c. 3. in V. spiritualibus, juncto can. 4. distinct. 68. Vide quoque de administratione suprà tradunt Panorm. & alii ad c. Cum olim Ext. De major. & obed. Cæterum an Capitulum Sede vacante dimissiones dare possit, alibi retulimus, in §. ubi tamē sup. Qui ordin. Ecclesiast. conferant.

§. 3. De administratore Ecclesiæ Cathedrali constituendo.

Porro, si Capitulum in hac administratione peccet aut negligenter se gesserit, tunc Archiepiscopo potestas sit, vocato ad se Capitulo, causæque cognitione adhibita, Visitatorem sive Administratorem vacanti præficere Ecclesiæ, cap. fin. juncto cap. 3. De suppl. negl. pral. Qui certe casus singularis est: cum alias Ecclesiæ Cathedrali

vacanti Visitator sive Administrator ab alio quàm Romano Pontifice constitui non possit, cap. fin. d. tit. in 6.

§. 4. De Oeconomo, Officiali seu Vicario, & Administratoribus, Sede vacante, ex Concilio Tridentino.

Cæterum Concilium Tridentinum hac in re ita censuit: Capitulum, inquit, Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum vel plures fideles & diligentes debeat, qui rerum Ecclesiasticarum & proventuum curam gerant, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Item Officialem seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem injure Canonico sit Doctor vel Licentiatas, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus; si secus factum fuerit, ad Metropolitanum depuratio hujusmodi devolvatur & si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta, Oeconomum & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eandem Ecclesiam vacantem promotus, ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuscumque Officialibus, & Administratoribus, qui Sede vacante fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in ejus locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, jurisdictionis, administrationis, aut cujuscumque eorum muneris, possitque eos punire, qui in officio seu administratione deliquerint, etiam si prædicti Officiales, redditus rationibus, à Capitulo vel à depuratis ab eodem, absolutionem aut liberationem obtinuerint Eisdemque quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad Eccle-